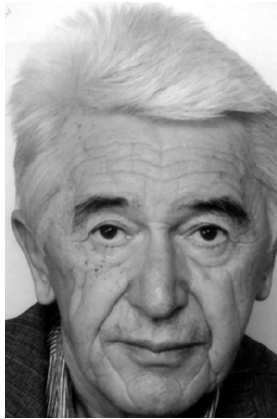

Драган Томић

ПОРТИР

ДРАГОЉУБ – ДРАГАН ТОМИЋ је рођен 17. марта 1941. године у селу Шеварицама у Мачви. Основну школу завршио је у селу, гимназију у Шапцу, а правни факултет у Београду. Живи са породицом у Београду.

Први је добитник награде “Бранислав Нушић” 1980. године за драму *Раскриће*. Почетком осамдесетих *Раскриће* је истовремено играно у Љубљани (Местно гледалиште љубљанско), Београду (Југословенско драмско позориште), Крагујевцу, Шапцу, Мостару, Зајечару, Нишу, Приштини. На данима српске културе у СССР-у Југословенско драмско позориште је са драмом *Раскриће* 1982. године доживело изванредан успех код московске публике и критике, као и на Стеријином позорју исте године.

Потом је написао драму *Рукавице* која је са успехом играна у више српских позоришта и у Паризу. Драма *Шийиар* изведена је 1987. године у Суботици у режији Љубише Ристића и са огромним успехом играна на сценама широм бивше Југославије и на гостовањима по Америци. Исте године објавио је роман *Шкрипац* у “Просвети”.

За драму *Псећа кућица* поново је добио награду “Бранислав Нушић” за 1990. годину.

Написао је још двадесетак драма које су већим делом објављене и игране. Драма *Девојке* објављена је 1990. године у Москви у часопису “Савремена драматургија” и са успехом

играна у Русији. У Београду је играна у режији Стеве Жигона као и *Раскриће* које је режирао у Београду и Мостару.

Поред романа *Шкриџац* “Просвета” му је објавила и романе *Чекајући мајку* (1997), *Краџак љрекид удовичкоџ сџажа* (1999), и *Врџложник* (2001). Роман *Увошџена мама* штампан је 2005. године у организацији “Просвете”.

Бавећи се позориштем имао је част да сарађује са великанима позоришне сцене како из реда редитеља, тако из глумачких редова. И сам је на Сави основао и саградио “Театар на Сави” још давне 1989. године. Преко те сцене прошли су многобројни познати глумци као и почетници.

Драган ТОМИЋ

ПОРТИР

ЛИЦА

ПЕТАР ЂОРЂЕВИЋ, (45)
портир, бивши уредник телевизије

НИКОЛА БАБИЋ, (45)
инжењер, директор фабрике

ЈАГОДА ИЛИЋ, (40)
шеф рачуноводства

СРЂАН ИЛИЋ, (20)
Јагодин син, студент

РАЈКО ЈОВАНОВИЋ, (48)
ром, приватни предузетник

НЕДА МИТРОВИЋ, (40)
службеница, председница синдиката

Велика ѡросџорија која ѡредсџавља ѡрџирницу на џлавном колском улазу у Фабрику машинских делова. Гледано из ѡублике шалџер је у ѡзадини ѡросџорије исџред којеџ је ѡразан ѡросџор куда улазе радници и ѡролазе возила. Изнад шалџера на сџакленој ѡвршини са налицја се види круѡан најѡѡис исѡписан неједнаким словима: УЛАЗ У ПАКАО.

Исџред шалџера је сѡо за којим седи ѡрџир. У унуѡрашњосѡи ѡросџорије је још неколико различѡѡих сѡолица, ѡросед и џрејалица.

У дубини ѡросџорије ѡрема ѡублици је сѡаклени сѡо и иза њеџа сѡолица. На сѡолу се налази камера.

1. ПЕТАР

Порџир Пеѡар Ђорђевић усѡаје иза сѡола код шалџера и седа за сѡо ѡрема ѡублици. Намешѡа фризуру и краваѡу као да је ѡред оџледалом.

ПЕТАР: (Накашље се да ѡрочисѡи џрло. Пали рефлекѡор. Даје знак руком да весѡи крећу)

Добро јутро, поштовани гледаоци. Гледате телевизију “Твор”. Ја сам Петар Ђорђевић. Данас је деветнаести јануар – Богојављење. На данашњи дан пре седамдесет година умро је велики српски комедиограф и драмски писац Бранислав Нушић недочекавши да опише и прикаже пакао кроз који и ми пролазимо. Ваљда се био уморио од свих глупости, подлости, покварености и лицемерја, па му се није живело двеста година.. Јутрос је веома хладно овде у Новом Београду недалеко од реке Саве, у близини предивног дивљег ромског насеља од старих плехова и картона. Јутарњи тркачи трче, а шетачи шетају да ојачају срце и продуже живот. И поред велике студени свих тридесет преосталих радника прошли су поред моје портирнице и ушли у свој пакао, како су крстили фабрику. И сама величина портирнице, у којој сада нема ни воде, ни струје, као ни у целој фабрици, а самим тим ни грејања, говори о некадашњој величини и сјају ове фирме која је покрадена и разбуцана без наде у опоравак. Само се тих тридесет занесењака

још увек надају и верују, па упорно долазе иако не примамо плату већ годину дана. Свестан сам да сте оуглали на овакве вести и да вас је баш брига за пропале фабрике и да ли неки људи могу да зараде да прехране себе и породицу. Вероватно вам је чудно, нарочито онима који ме памте од пре деценије и кусур са телевизије, шта ја тражим овде кад сам некад био бескрајно моћан. Више немам куд иако се некадашњи моји враћају у власт упркос свим предвиђањима и противљењима. Заборавили су колико сам их величао у очима тада залуђеног народа и не пада им на памет да ми се одуже као доктору политичких наука. Срећа што сам у фантастичним односима са браћом ромима који су ми позајмили струју преко кабла да се бар огрејем. Јако ми је док је моје браће рома који су духом изнад сваке немаштине, невоље и обавезе да неком нешто плаћају. Хвала им до неба.

Дакле, поштовани гледаоци, ноћас се небо није отворило, па се ни Бог није појавио да му упутимо молбу за спас свих ојађених и преварених људи. Чини се да ће дан протећи уобичајено, мада је некад све врвело јер се спремила сутрашња слава фабрике - Свети Јован. Вама желим угодан и занимљив дан, а онима који сутра славе, богату трпезу и уживање са гостима. Подсећам вас који сте ме заборавили, ја сам Петар Ђорђевић, бивши уредник телевизије, а овде ме прозваше Свети Петар. Останите уз телевизију "Твор". Јавићу се кад буде нешто занимљиво и уживо вам пренети преко моје мале али моћне камере.

(Зазвони тилефон)

Ево, већ неко од гледалаца покушава да се укључи уживо.

(Подигне слушалицу)

Добили сте портирницу фабрике "Ударник" на Новом Београду. Разговарате са портиром Петром Ђорђевићем... Не могу да вам дам никог из управе јер нам не раде локали пошто су нам исекли струју... Нека ваш газда Мијат Илић каже мени шта жели, а ја ћу пренети... Спојите ме... Добро јутро, господине Илићу. Рекла ми је ваша секретарица да сте власник компаније "Орион". Знам вредност ваше компаније. Помно пратим дешавања у српском пословном свету. ... Овде је прави пакао. Нема струје, нема воде, нема плата, нема ништа... Остало

је још тридесетак радника... И њих двоје су овде. Никола је директор, а Јагода шеф рачуноводства... Радиле сте некад овде?!... Не знамо се из фабрике. Ја сам тек од две хиљадите кад сам протеран са телевизије где сам радио као уредник и често водио дневник... Можда ћете ме се сетити кад ме видите. Цела Србија ме је знала... Уреду, Газда. Саопштићу то директору Николи... Фала бог ду сте се јавили као спасаца.

(Сјушића слушалицу)

Ју, ху! Ко каже да није све могуће! Чули сте, поштовани гледаоци. Желим вам угодан и успешан дан.

(Гаси рефлектор)

2. ПЕТАР, НИКОЛА

Улази инжењер Никола Бабић.

НИКОЛА: Петре, не сметам?

ПЕТАР: Генијалци никад не сметају. Кажи драгичка.

НИКОЛА: Нисмо деца. Тешко да ме нешто може обрадовати.

ПЕТАР: Два пута није успела продаја фабрике.

НИКОЛА: Нажалост...

ПЕТАР: Управо се јави купац. Рекао је да ће доћи јутрос у десет да погледа шта је остало од фабрике. Каже да је некад био овде радник.

НИКОЛА: Је ли се представио?

ПЕТАР: Мијат Илић власник "Ориона".

НИКОЛА: Сигуран си?

ПЕТАР: Само што сам спустио слушалицу.

НИКОЛА: Тог смрада немој да пушташ у фабрику. Не дижи рампу. Био је портир као пропали студент економије. Седео је на твом месту.

ПЕТАР: Мој колега ?!

НИКОЛА: Вуцибатина. Ратни профитер. Њему не треба фабрика. Њему треба плац за багателу. Препрода га и заради милионе евра. Ово је идеалан ћошак за велики тржни центар. Кад почисти цигане биће највећи плац у Новом Београду.

ПЕТАР: Не дам моју браћу роме ни за какве паре. Тајкун је питао за тебе и Јагоду.

НИКОЛА: Он је бивши Јагодин муж.

ПЕТАР: О па, бато!

НИКОЛА: Не мрзим га због ње. Уосталом ја сам јој био први кад се запослила у рачуноводству. Прекинула је са мном кад се појавио и удала се за њега. Али кад је почео рат, он се отиснуо у паравојску и напустио и њу и сина. Никад им се не јавља. Све о њему сазнају из новина.

ПЕТАР: И поред толиког богатства не даје им новац за живот?

НИКОЛА: Јагода увече ради у приватној агенцији за рачуноводство и тако зарађује за живот. Ја сам их материјално помагао док је овде било посла. И ја сад живим од мамине пензије.

ПЕТАР: Значи, због тога ти је наредио да га не чекаш у фабрици. Живиш са његовом бившом женом.

НИКОЛА: Ситна злочиначка душа. Напљачкао се за време ратова, политичари му упумпали лову из наших пропалих банака па има фирме у грађевинарству, бродарству, трговини....

ПЕТАР: И ја мом колеги власнику “Ориона” да спустим рампу и не дам пролаз у његову будућу имовину?

НИКОЛА: То ти је дужност.

ПЕТАР: Иначе ћеш ми дати отказ као директор?

НИКОЛА: Ја сам те запослио кад су те после демократског пуча јурили и претили да ће да те линчују због свих лажи које си током деведесетих година изговорио преко телевизије и заводио народ да ратује и пропада. Купио сам ти камеру на молбу твоје жене да не би полудео. Омогућио сам ти да портирницу претвориш у телевизијски студио и да опет будеш главни. И мени си био одвратан као пион оне пропале власти, али морао сам да учиним својој школској другарици, твојој жени Дани.

ПЕТАР: Да, моја породица ти дугује, али ја више нисам у стању никог да зауставим. Ко смо нас двојица да зауставимо тајкуна? Какве везе ми имамо са продајом фабрике? Пречуо си да ти је Мијат наредио да га не чекаш у фабрици, да се одмах изгубиш.

НИКОЛА: Нисам пречуо али не дајем пет пара на његову наредбу.

ПЕТАР: Већ се понаша као власник.

НИКОЛА: (*Узима камеру и замахне ѓрема Пејџру*)
Разбићу ти главу!

ПЕТАР: (*Измиче се*)
Еј, еј, еј! Разбићеш камеру!

НИКОЛА: Тако ми узвраћаш?! Оставио сам овде младост и сад да се чистим.

ПЕТАР: Ја сам само портир. Радници једва чекају неког тајкуна да нас купи и омогући макар да се грејемо?

НИКОЛА: Докторе политичких наука, зар није чудно што још увек седиш овде?

3. ПЕТАР, НИКОЛА, РАЈКО

Улази ром Рајко.

РАЈКО: Браћо Срби, добро јутро!

ПЕТАР: Где си, царе? Данима те нема.

РАЈКО: Обавезе. Треба нажранити дваеспет душа и девет коза..

Никола излази.

4. ПЕТАР, РАЈКО

РАЈКО: Што је директор онако надрдан? Ни добро јутро.

ПЕТАР: Ухватила га прпа због Јагоде. Долази њен бивши муж тајкун Мијат Илић да купи фабрику.

РАЈКО: Ја се не плашим за мојих девет лепих, младих жена, а он цвика због једне која ће још мало постати баба. Будала.

ПЕТАР: Лако је теби. Нећеш ни приметити кад ти неку украду.

РАЈКО: Немој, брате, тако. Ако украду моју закониту, ни по јада. Али ако ми украду неку коју сам примио на реверс да прехраним, оде моја глава. Немаш ти појма како цигани умеју да буду гадни кад их изневериш... Оштрији су од кримоса кад не одржиш реч.

ПЕТАР: Гледам, одоше свих девет јутрос на трамвај. Свака у наручју по дете.

- РАЈКО: Мора да се ради. Покривају цео Београд. Ако увече не донесу лову пропадосмо. Добра организација људства је најважнија у приходовању. Него, дошао сам да објавиш народу да ми се ојарила коза. Прво јаре ове године. Фала богу, биће млека и за моју и за туђу децу.
- ПЕТАР: То је фантастична вест. Овом приликом сам ћеш да објавиш народу.
- РАЈКО: Ја лично на телевизији?
- ПЕТАР: *(Узме камеру)*
Заслужио си. Правиш по троје деце годишње. Гајиш козе које деци дају храну. То је основно у животу. Много деце, пуно хране!
- РАЈКО: Брате, штета што су те скинули са државне телевизије. Ови нови мудросери никад не умеју да кажу шта је главно за народ.
- ПЕТАР: *(Пали рефлектор. Ућери камеру у Рајка)*
Поштовани гледаоци, имам част да вам представим нашег брата Рајка Јовановића, ромског цара, човека који издржава девет жена, петнаесторо деце и девет коза. Наш Рајко има радосну вест од значаја за целу државу. Изволите, господине Рајко,
- РАЈКО: Народе, извини ако не умем да говорим баш као наши политичари али сви ћете разумети да ми се ојарила коза, да је ове зиме у мом великом домаћинству на свет дошло прво јаре. Некад сам био радник пропале фабрике и имао сам срећу да ме отпусте пре десет година. Отада сам проживео. Постао сам предузетник. Пуно жена, пуно коза, па и пара и млека. Мој вам је савет да правите децу и гајите козе. Не заносите се високом памећу јер она ником не чини добро. Живео, народе! Крај.
- ПЕТАР: *(Гаси рефлектор. Оставља камеру)*
Фантастично.
- РАЈКО: Можда је требало да објасним да нисам био вечито циганин. Био сам и радник пуних петнаест година. Овде сам изучио занат. Сви су добијали станове али га мени као циганину нису хтели да дају. Говорили су ми да имам кућу у власништву. Па имам, каква је, таква је. Ја сам овде једини староседелац. Свих осталих стотинак фамилија су избеглице са Косова или су протерани из демократске Европе. Сви гледају у мене као у Бога.

Помажем сваком колико могу. Само да нам не дође у комшилук тај Мијат Илић. Осећам да би нас почистио у року од месец дана.

ПЕТАР: Познајеш Мијата?

РАЈКО: Сетио сам се ко је. Пицан је седео на твом месту и контролисао долазак радника. Ја сам као мајстор радио на стругу и имао већу плату од њега. Вечито ми је завидео и говорио да као циганин превише добијам. Цинкарио ме је да касним на појсо па су ми умањивали плату. Не иде ми у ову циганску тинтару да се и он толико обогатио и осилио. Испаде да си једино могао да профитираш као бивши комуниста или као криминалац. Никад му нећу опростити што ме је цинкарио.

5. ПЕТАР, РАЈКО, ЈАГОДА

Улази Јагода Илић са уљаеном циџаретом.

РАЈКО: Ди си , Јагода, непрежељана љубави моја?

ЈАГОДА: Марш, јебо те отац цигански! Још се ниси опаметио.

РАЈКО: Е да си ми ти десета жена само да ми водиш рачуноводство, где би ми био крај. Уф, како си била лепа, боже мој.

ПЕТАР: Госпођа Јагода је и сад лепа жена.

РАЈКО: Јесте али је мало угњилила. Моја најстарија жена има двадесет девет година. Нед'о ти бог да се очеше од тебе. Избушила би те сисама.

ЈАГОДА: Што га, Петре, држиш овде кад је овако неваљао?

РАЈКО: Не могу да избацам нашег добротвора који нам даје струју да се огрејемо.

РАЈКО: Јагода, чујем да долази твој бивши човек да нас почисти одавде.

ЈАГОДА: *(Гласно уздахне)*

Не знам шта да радим. Бојим се да нам из чистог хира не разјури. Нисмо обезбеђени као радници, па може да нам уради штогод му се прохте. Нађавола, јавила сам сину. Побеснео је. Доћи ће и он. Не бих волела да се сретну.

Мој Срђан не може да га смисли и заклиње се да ће му се осветити кад тад.

РАЈКО: Да бежим ја. У овој Србији падају главе к'о гњиле крушке. Никад нисте умели да се угледате на нас цигане па да не ратујете и не требите једни друге.
(Полази)

ПЕТАР: Чекај, царе.

РАЈКО: Шта да чекам? Кога да чекам? Одох ја својој кући док је још имам.
(Излази)

6. ПЕТАР, ЈАГОДА

ПЕТАР: Занимљив лик. Цвика да ће га твој бивши муж почистити са осталим ромима.

ЈАГОДА: За њега се не секирам. Пун је к'о брод. Има образ к'о опанак. Колико је само изнео старог гвожђа из фабрике и продао кад је Смиљанић био директор и кад су делили паре. Смиљанић му је у време санкција давао да износи исправне машине као старо гвожђе.

ПЕТАР: Зашто онда оговарају твог Николу да је упропастио фабрику?

ЈАГОДА: Смиљанића су заборавили, а будала Никола се подметнуо да спашава што се спасти не може. Спасиоцима је ретко ко захвалан. Највећи спасилац је разапет на крсту. А Рајку су до неба захвални што им понекад донесе доручак и части их пићем. Заборавили су како је пељешчио фабрику. Не могу да схватим што тај тип живи са онолико жена и деце у уџерици.

ПЕТАР: Вероватно му одговара да буде цар међу стотину ромских породица. Он их помаже, верује да их чува од свих зала. У неком солитеру био би за комшије само Циганин Рајко. Уосталом, где би сместио својих девет жена, петнаесторо деце и козе?

ЈАГОДА: Био је нормалан док је радио у фабрици, изванредан радник.

- ПЕТАР: Чини ми се да је и сад нормалнији од свих нас. Ја за себе нисам више у стању да завршавам ни основне ствари, а за њега не постоје препреке. На време је схватио о чему се ради. На све стране има своје људе, а ја сам потпуно заборављен.
- ЈАГОДА: Забрани Мијату улаз у фабрику.
- ПЕТАР: Шалиш се.
- ЈАГОДА: Морамо га спречити да нас почисти. Он то само ради из освете мада му одавде нико ништа није учинио нажао.
- ПЕТАР: Не бих да се мешам у ваше породичне и љубавне проблеме. Уосталом, ко сам ја да неком станем на пут, а поготово једном тако моћном тајкуну? Није овде каса на којој се плаћа куповина фабрике. Каса је на другом месту и о продаји одлучују други типови пустио га ја унутра или не.
- ЈАГОДА: Он ће ти укинути телевизијски студио. Склони камеру да те не прогласи лудаком чим дође. Свети Петре, гледајући из ове пропале фабрике и смрзавајући се, нама се чини да је све могуће, па и емитовање твог телевизијског лудила. Али, он ће сигурно изаћи из топлог ципа и биће му све јасно. Позови ме ако дође мој син Срђан. Не желим да се сретне са оцем који га пуних седамнаест година није удостојио да се бар телефоном јави и честита рођендан.
- ПЕТАР: Можда је љут због Николе.
- ЈАГОДА: Какве везе има Никола? Никола је ушао у мој живот тек кад сам се развела.
- ПЕТАР: Можда Мијат не може да ти опрости што си прво била са Николом. Можда сумња да Срђан није његов син.
- ЈАГОДА: Објави то на својој телевизији. Сви сте ви мушкарци солидарни идиоти. Ти си најобичнија крпа. Понашаш се као да ти је Мијат већ газда. Права је срећа што нико не може да види твој програм. Чак се и циганин Рајко спрда с тобом и тражи да му као објављујеш вести.
- ПЕТАР: Значи, ја сам идиот?
- ЈАГОДА: Свако има право на своју лудост па и ти да изиграваш телевизију. Неки заиста још у тебе верују и труде се да пронађу твој канал.
(Излази)

 7. ПЕТАР

ПЕТАР: Опичена жена. Ја сам само новинар који истражује људске судбине и о томе обавештавам јавност. Не постоји моћник који ће уништити моју телевизију.
(Седа за телевизијски сто. Дошћерује се као љред ољгледалом. Даје знак да весћи крећу. Пали рефлекћор)
 Поштовани гледаоци, јављам вам се из пропале фабрике “Ударник” у Новом Београду за коју се ипак појавио трачак наде да ће бити продата. Купац треба да стигне сваког часа. Међутим, настали су мали проблеми у колективу. Неки људи из себичних разлога противе се сопственом спашавању и драже им је да помру од глади и зиме него да фабрику купи баш тај човек. У питању су нерашчишћени породични и љубавни односи што је типично за нас Србе. Ирационално је увек изнад рационалног. Предлажем да се јављате на познати број ове телевизије и пресудите шта је важније – голи живот или љубав? Унапред захваљујем свима онима који се јаве. Уједно позивам и Владу Србије да обрати пажњу на овај случај и заради коју кинту од продаје фабрике кад већ кука да пара нема ниоткуда. Ваш Петар Ђорђевић.

Док је ѓоворио исљред љорћирнице се љојавио Срћан Јаљодин син. Пећћар ѓаси рефлекћор, усћћаје иза сћола и кад се окрене и узледа Срћана љоказује му да уће.

 8. ПЕТАР, СРЂАН

Срћан улази.

ПЕТАР: Где си, Срћа људино?!

СРЂАН: Добро јутро, господине Петре. Да ли је већ долазио?

ПЕТАР: Ко?

СРЂАН: Мој отац.

ПЕТАР: Ко је твој отац? Ако мислиш на Николу, био је.

СРЂАН: Говорим о свом природном оцу Мијату Илићу.

ПЕТАР: Ја сам веровао да ти је Никола природни отац.

- СРЃАН: Господин Никола ми је више од природног оца, али говорим о Мијату Илићу.
- ПЕТАР: Тајкуну који је најавио свој долазак? Није се појавио. Твоја мама ми рече да си напаљен да му се нешто светиш што ти ја не бих саветовао. Такви типови имају огромну лову, па самим тим и сву власт над нама. Они нас третирају као робове и могу да нам ураде штагод им се прохте. Ако тај Мијат није пожелео да те види толике године, ако те практично не сматра сином, немој да очекујеш да ће бити милостив према теби. Знам да си добар спортиста, да тренираш борилачке вештине, али то је премало за такве типове који увек иду наоружани у пратњи телохранитеља. Послушај мој очински савет и врати се кући. Имаш дивну мајку и немаш право да је ожалостиш. Овде се ништа не дешава као на филму. Овде је хладноћа – хладноћа, глад - глад, пропаст - права пропаст, па би и злочин био прави злочин. Штета што си закаснио да те упознам са ромским царом Рајком који уме да живи, да узима и другима даје, да влада са девет младих жена и гаји козе да нахрани многобројну ситну децу. Иди кући, позови цуру и искали се на њој.
- СРЃАН: Хвала на савету, али морам да заштитим маму, а ако треба и чика Николу. Мама се плаши, иначе ми не би јавила да долази тај тип.
- ПЕТАР: Никога ти не може заштити а да сам не страдаш. Рекоше тај тип је био добровољац у ратовима. Такви су лаки на окидачу. Ко се једном окрвио, злочинац довека.
- СРЃАН: Ви бисте да ме уплашите.
- ПЕТАР: Не, ја само гласно резонујем као искусни новинар који је прошао све и свашта. Обилазио сам разна ратишта и имао прилику да упознам такве типове.
- СРЃАН: Господине, нећу ником дозволити да ми малтретира мајку и чика Николу. Мама ми је још као клинцу причала да је тај Мијат био према њој права животиња, да ју је тукао кад ме је носила у стомаку. Ово је наше породично питање.
- ПЕТАР: Слажем се, али спас фабрике није ваше породично питање. Радници једва чекају да неко купи фабрику и да Николи виде леђа.
- СРЃАН: То није истина.

ПЕТАР: Свакодневно долазе да се огреју и да ми се изјадају. Ако поверују да им Мијат доноси спас биће у стању да рас-тргну Николу. Ради се о борби за преживљавање у којој увек неко мора бити жртвован. Не желим хаос у мом телевизијском студију. Никола као разуман човек треба да оде из фабрике. Он као инжењер може наћи посао гдегод хоће. А и твоја мајка исто. Могли су да оду одавно. Није ми јасно шта су покушавали да спасу упркос држави која је своје фабрике пустила низ воду.

СРЂАН: А зашто ви седите ту?

ПЕТАР: Немам куд, јер још није скинута анатема са мене, јер ми је овде лепо. Имам свој телевизијски студио. Имам добре комшије роме. Близу је река па виђам много финих људи. Неки интелектуалци сврате да се испричамо, да се подсетимо старих, добрих времена кад је човек човеку нешто значео. Жена добро зарађује као психијатар. Ради и на клиници и приватно. Деци одговара да се изгубим из стана пре зоре и да се не враћам до увече.

9. ПЕТАР, СРЂАН, НЕДА

Улази Неда.

НЕДА: Ко нам је то дош'о!
(Здрави се са Срђаном и њољуби ѓа)

СРЂАН: Добро јутро, тетка Неда.

НЕДА: Откуд ти овако рано?

СРЂАН: Мама ми јавила да су могући неки проблеми са мојим оцем Мијатом Илићем.

НЕДА: Ко је Мијат Илић?

СРЂАН: Мој отац. Тајкун који је јавио да долази да купи фабрику. Некад је радио овде.

НЕДА: Зар директор Никола није твој отац?

СРЂАН: Нажалост, није.

НЕДА: Мислила сам да је Јагода одувек са Николом. Петре, о чему се овде ради?

- ПЕТАР: Управо сам хтео да те обавестим као председницу синдиката. Мијат Илић је власник чувене компаније “Орион”. Некад је радио овде као портир и одлучио је да купи нашу фабрику. Јавио се да долази да види шта је остало од ње и захтева да се директор Никола изгуби и не чека га.
- НЕДА: Ти то озбиљно?
- ПЕТАР: Најозбиљније.
- НЕДА: Дивна вест. Само је проблем то са Николом. Прво би Никола требало да разговара са тим тајкуном. Моје је да захтевам да радници буду заштићени, а Никола зна све остало.
- СРЂАН: Чика Николу не сме нико да дира.
- НЕДА: Наравно. Наћи ћемо неки излаз, али најважније је да се фабрика прода и да почнемо да живимо. Сви смо у фабрици полудели чекајући купца. Не смемо да прокоцкамо шансу. Није ми јасно да Јагода никад није споменула тог Мијата, а већ сам осам година овде.
- СРЂАН: С правом га не спомиње. Никад нам се не јавља а камо ли да се интересује како живимо. Живи са неком фолкерком Ружицом.
- НЕДА: Чувеном Ружицом?!
- СРЂАН: Да, са оном силиконком.
- НЕДА: Знам о коме се ради. Жута штампа га не оставља на миру. Као, тип је швалер који све редом креше на естради и са политичарима је на јеби си матери. Згодан тип. Никад ми не би пало на памет да је твој отац.
- СРЂАН: Чуди ме да га је Хаг заобишао с обзиром с ким се дружио у рату.
- НЕДА: Мој ти је савет да се не мешаш. Твоја мама и директор Никола су способни да се сами заштите ако ту буде неке љубоморе.
- ПЕТАР: И ја сам му то саветовао.
- НЕДА: Срђане, одрастао си и мораш да схватиш да ми ојађени морамо учинити све што се захтева од нас да бисмо се повратили у какав такав нормалан живот. Ја Николу изузетно ценим али га остали радници безразложно не подносе. Стално говоре да би их неко други спасао да је

на његовом месту. Овде више нико не размишља трезвено. Ојађени увек морају да имају свог кривца макар колико био добар и невин човек.

ПЕТАР: Ја сам то искусио. Протеран сам са државне телевизије апсолутно невин. Уместо да будем амбасадор у Вашингтону као доктор политичких наука, ево ме где сам. Још су хтели да ме линчују и да ме оптуже да сам сукривац за бомбардовање телевизије.

СРЂАН: Поштујем све што кажете али остаћу да сачекам свога оца. Нисам имао до сада прилику да га упознам.

10. ПЕТАР, СРЂАН, НЕДА, РАЈКО

Улази Рајко.

РАЈКО: Ево мене опет. Видим госпођу Неду, па ко велим да јој честитам сутрашњу славу.

НЕДА: Хвала, Рајко. Ове године не слаavimo.

РАЈКО: *(Даје јој коверат)*
Ћете славити док вам је цар Рајко први комшија..

НЕДА: *(Узима коверат)*
Шта је ово?

РАЈКО: Лова да као председница синдиката организујеш славље и покупујеш све што треба. Ја сам само једном био принуђен да прескочим мога Светог Ђорђа па сам се осећао као пувањак. 'Оћу да се зна ко је човек, а ко није.

НЕДА: *(Враћа коверат)*
Не могу да примим.

РАЈКО: *(Одбија да узме коверат)*
Нека буде позајмица фабрици. Ускоро ћете и ви да прогледате кад вас купи педерко Мијат.

НЕДА: Уреду ако је позајмица...

СРЂАН: Ви сте познавали Мијата?

РАЈКО: Седео је овде и морао сам да га поздрављам свако јутро. А ко си сад па ти?

ПЕТАР: Јагодин син.

- РАЈКО: Да, сад те се сећам кад те је Јагода доводила да примиш новогодишњи поклон од Деда Мраза. Био си леп клинац. Извини, молим те што сам ти оца назвао педерком...
- СРЃАН: Све је уреду
- РАЈКО: Јагода је причала да има сина одликаша и да ћеш да идеш у Америку да студираш.
- СРЃАН: Добио сам стипендију. Од јесени идем у Америку да наставим студије.
- РАЈКО: Шта студираш?
- СРЃАН: Физику.
- РАЈКО: Срећан ти пут. Немој да умреш тамо као Тесла. Дабогда се једног дана вратио кад и нама циганима буде постало добро и подношљиво. Све док нама не буде добро нећете ни ви Срби проживети. Је ли тако, Свети Петре?
- ПЕТАР: Тако је, брате Рајко.
- РАЈКО: Недо, од тебе зависе и бивши и садашњи радници. Пази као председница синдиката како преговараш са Мијатом. Не смеју да се истопе радничке акције. Дуго сам радио у овој фабрици и захтевам акције које ми по закону припадају. Надам се да ме нећеш заборавити.
- НЕДА: Не брини. Али, толико смо далеко од радничких права...
- РАЈКО: Ако не можеш сама, имам неке пајтосе адвокате који ће због мене и о мом трошку све да учине да нас тајкуни не зајебу. Ти и ја морамо бити стално на вези.
- НЕДА: Без бриге. Бићеш о свему благовремено обавештен.
- РАЈКО: Ту сам ако нешто затреbam.
(Излази)

11. ПЕТАР, СРЃАН, НЕДА

- НЕДА: Благо њему...
- ПЕТАР: И ја кажем. Просто му понекад завидим. Живи тако опуштено.
- СРЃАН: Могу ли да одем до мајке?
- ПЕТАР: Само изволи. Код ње је на пракси једна прелепа рибица.

- СРЂАН: Причала ми је мама. Ђерка њене пријатељице. Али веран сам својој девојци.
- НЕДА: Тако и треба. Немој да вараш девојку кадгод ти се дигне на неку другу. Остави га некад у гаћама. Мој покојни муж то није умео. Ваљда га је Бог због тога казнио и прерано узео.
- ПЕТАР: Недо, требало би пазити шта се прича пред младима. Некад нека глупа прича остави у њиховој свести трајне последице. Срђане синко, ништа ти се неће десити ако креснеш сваку која те пожели. Женама треба чинити задовољство. То ми је био најсрећнији период у животу.
- НЕДА: Кад си царовао у телевизији.
- ПЕТАР: Тамо је било пуно лепих жена. Овде сваког јутра пролећу само јата црних врана које спавају на тополама поред реке.
- СРЂАН: Видимо се.
(*Излази*)

12. ПЕТАР, НЕДА

- НЕДА: Јесам ли и ја црна врана?
- ПЕТАР: Ти си моја бела голубица. Али, далеко је до пролећа, а ова портирница је сва у стаклу. Сваки час неко упада.
- НЕДА: Увек постоји изговор, али нема везе. Ниси ти једини згодан мушкарац. Некима не смета зима. Изгледа да нагло стариш.
- ПЕТАР: Кад је било, било нам је много лепо.
- НЕДА: Више ти није стало до мене. Некад си ми заказивао да дођем по мраку пре свих радника. Није ти било тешко да устајеш у четири. Шетали смо поред реке пре сванућа. Идем да позовем људе да дођу да се огреју и да одлучимо шта ћемо са Николом.
- ПЕТАР: Не долази у обзир. Видиш да мој студио држим као апотеку. Зар хоћеш да је твоји радници усмрде? Имам много осетљив стомак. Једноставно сам гадљив на њихово испаравање и негативну енергију.
- НЕДА: И ја ти смрдим?

- ПЕТАР: Ти си чиста службеница.
- НЕДА: Значи, не дозвољаваш да овде одржим састанак?
- ПЕТАР: Пусти да се ствари одвијају спонтано. Ја сам невин доживео избацивање. Сваком оном ко ми је то урадио могао бих и дан данас да се напијем крви. Никола је добар тип, али глупи инжењер машинац који је себи увртео у главу немогућ задатак. Једном је рекао да за све постоји формула преко које се долази до решења проблема. Он је узалудно годинама тражи за ову фабрику. Јеси ли спремна да га повредиш?
- НЕДА: У праву си. Он ми је драг човек и неосновано га оптужују.
- ПЕТАР: Рекао сам му да желе да му виде леђа. Наљутио се на мене. Али, мени је свеједно. Никад ме није ни ценлио. Својевремено је кресао моју жену и само ме због ње подноси. Моја жена га обожава.
- НЕДА: Никола кресао твоју жену?!
- ПЕТАР: Да, наш Никола. Ишли су заједно у гимназију. И теби се свиђа. Признај да би се креснула са њим да није са Јагодом.
- НЕДА: Згодан је мушкарац и вероватно није зимогрожљив.
- ПЕТАР: Боље да причамо о сутрашњој слави. Рајко ти је дао задатак.
- НЕДА: *(Пребројава новац)*
Свака му част. Не знам само како ово да провучемо кроз касу пошто смо блокирани.
- ПЕТАР: То је приватна ствар. Нема везе са пропалом фабриком већ са озеблним и гладним људима. Рајко части фабрику. На то се не плаћа порез.
- НЕДА: Није то тако једноставно. Најлакше би било рећи Рајко части фабрику. Не воле сви Рајка. Може неко да ме упита како сам смела да примим новац од циганина Рајка за тако значајну ствар као што је слава фабрике.
- ПЕТАР: Како сте ви компликовани људи.
- НЕДА: Хоћеш ти да ме браниш ако ме неко пријави пореској полицији?
- ПЕТАР: Пореска полиција ће да те гони због Рајкових пара којима је частио фабрику?

- НЕДА: У питању је износ који мора да пређе преко рачуна.
- ПЕТАР: Значи, немогуће је да се слави?
- НЕДА: Управо тако. Ако новац легне на рачун не може да се употреби због блокаде.
- ПЕТАР: А ти као председница синдиката не би да кривично одговараш?
- НЕДА: Не пада ми напамет. Оставићу новац да вратиш Рајку. Извата ме на брзака да га не бих заборавила око акција.
- ПЕТАР: Врати му ти новац. Моја рука неће додирнути тај коверат. Опек'о сам се добро у животу, па ми је и Рајков коверат врућ. Колико је у њему новаца?
- НЕДА: Осамдесет хиљада динара или хиљаду евра.
- ПЕТАР: То је за наше прилике лова. Иди врати Рајку. Немој да остављаш коверат.

Зазвони тэлефон. Петар диже слушалицу.

- ПЕТАР: Фабрика “Ударник”. Портирница... Хоћете ли да поновите?...
- (Зайисује)*
- Давор Дракулић адвокат из Беча, заступник Мешовите фирме “Шут”... Господин Мијат Илић се јављао јутрос али још није дошао... И овде је тачно десет као и код вас тамо у Европи... Свакако ћу му рећи да сте звали... Разумем... За два месеца овде почиње градња највећег тржног центра на Балкану... Разумео сам и поред лоше везе... Са државом је све сређено само да се почисти фабрика и цигани... Да, да, све је јасно... Разговарали сте са Петром Ђорђевићем портиром... Да, ја сам случајно Петар који има леп, култивисан глас. Профит је профит... Бог, стари.
- (Сйушйа слушалицу)*
- Педерчина... Чула си. Овде се гради највећи тржни центар. Градња почиње за два месеца. Булдожер ме почистио двехиљадите. Булдожер ће ме почистити и две хиљаде осме...
- НЕДА: Тек тако...
- ПЕТАР: Тек тако...
- НЕДА: И с ким ја да преговарам и заштитим радничка права? Ми за државу не постојимо.
- ПЕТАР: Чуј, педерчина пао на мој глас...

- НЕДА: Причам о радницима!
- ПЕТАР: Какве ја везе има с тим? То је твоја дужност као председнице синдиката.
- НЕДА: Нажалост, немам коме да се обратим.
- ПЕТАР: Да не таласамо. Нека ово остане међу нама. Да прећутимо да ћемо сви бити буквално избачени на улицу без икаквих права. Да не стварамо панику. Добро би било да сутра славимо.
- НЕДА: Шта да славимо?
- ПЕТАР: Нашег Светог Јована.
- НЕДА: Некад сам веровала да свеци помажу.

13. ПЕТАР, НЕДА, НИКОЛА

Улази Никола.

- НИКОЛА: Ко је рекао радницима да долази Мијат Илић и да је наредио да се изгубим из фабрике?
- ПЕТАР: Немам појма. Ником нисам рекао осим Јагоди, њеном сину и Неда. Неда није одлазила.
- НИКОЛА: Зашто си пустио Рајка у фабрику?
- ПЕТАР: Нисам га пустио. Био је овде малопре, дао новац за су-трашњу славу и изгубио се. Нисам видео кад је промакао у фабрику.
- НИКОЛА: Какав новац?!
- НЕДА: *(Пружа му коверат са новцем)*
Хиљаду евра да спремимо славу.
- НИКОЛА: *(Одбија коверат)*
Ко те је овластио да примиш толики новац?
- НЕДА: Нико. Утрпа ми као председници синдиката.
- НИКОЛА: Невероватно шта се овде догађа.
- ПЕТАР: Заиста невероватно. Ти упорно покушаваш да изигра-ваш директора. Због таквих као што си ти не можемо да организујемо славље. Човек је частио фабрику. Поже-лео нам све најбоље. Шта је ту нечасно?
- НИКОЛА: Шта причаш ти?!

- ПЕТАР: Уместо да се изгубиш из фабрике како је газда наредио, ти би да малтретираш нашу Неду.
- НИКОЛА: Човече опасуљи се. Знаш ли с ким имаш посла?!
- ПЕТАР: Како да не. Бивши швалер моје жене. Пропали директор пропале фабрике.
- НИКОЛА: Недо, ти си ми сведок.
- НЕДА: Јеси ли му заиста кресао жену?
- НИКОЛА: И ти!
- НЕДА: Горим од жеље да признаш.
- НИКОЛА: Зато што је мрзиш?
- НЕДА: Петру је важно. Хоће човек да сазна зашто си се залагао за њега.
- НИКОЛА: Петре?
- ПЕТАР: Било би поштено.
- НИКОЛА: Била ми је прва девојка кад смо били матуранти. Али, ја њој нисам био први. То је било тако давно и потпуно је неважно.
- ПЕТАР: Заиста сте моја жена и ти понизили. Дај ми отказ као технолошком вишку јер више не могу да те гледам као јебача своје жене.
- НИКОЛА: Ти заиста верујеш да сам глуп и да можеш да ме фолираш како ти падне напамет. Нема отказа. Сачекаћеш новог газду заједно самном. Недо, иди у фабрику и реци радницима да се сутра слави. Рајку врти новац. Ја ћу ујутро донети све што је потребно. Неће нама Рајко финансирати славу.
- ПЕТАР: Покушаваш да поткупиш раднике.
- НЕДА: Петре, о'лади мало.
- НИКОЛА: Пусту га. Хоће по сваку цену отказ да би се пријавио на биро и да би својој жени рекао да сам кретен који је не поштује.
- ПЕТАР: Нормално да хоћу на биро. Не желим да још једном дочекам булдожер.
- НИКОЛА: Видећемо да ли ће овде да заоре булдожер.
- ПЕТАР: Теби заиста ништа није јасно.
- НИКОЛА: Имам и ја своје људе.

- ПЕТАР: Ствар је завршена на међудржавном нивоу. Мијат Илић је само маска. Булдожери долазе. Није ми жао фабрике јер је и тако одавно мртва. Жао ми је комшија рома.
- НИКОЛА: Не дам фабрику. У њој сам провео најбоље године живота. Дошао сам као приправник. У вези сам са неким нашим старим купцима у иностранству. Чуде се што не покренемо производњу. Гарантујем да бих сву робу пла-сирао и повратио фабрици стари сјај само да пронађемо стратешког партнера.
- ПЕТАР: Кога то више интересује у нашој земљи? Причаш као да си пао с Марса. Некога ће да заболи срце за твојих двадесет година у фабрици или што ћу ја висити на бироу као доктор политичких наука. Заиста си невиђена будалетина.
- НЕДА: Петре, обуздај се.
- ПЕТАР: Имам право да му свашта кажем. Признао је да ми је туцао жену.
- НИКОЛА: Пре него што си је упознао.
- ПЕТАР: И Јагоду си пре него што се удала за Мијата, па ти се није гадило да наставиш. И Неду би. Видим како је меркаш. 'Ајде, купи се из фабрике! Газда може да наиђе сваки час. Већ су га звали из Беча. Требало ја да буде у десет. Нећу гужву у мојој портирници.
- НИКОЛА: Не можеш ме изазвати. Недо, шта си се укипила?! Иди у фабрику и уради што сам ти рекао. Наћи Рајка и врати му новац. Кажи му да више нећу да га видим да се мота по фабрици. Исис'о је из ње штогод се могло, а мене оптужују да сам је упропастио.
- НЕДА: Све што имаш реци му сам.
(*Излази*)

14. ПЕТАР, НИКОЛА

- ПЕТАР: Заиста си невиђена будалетина. Како је моја жена могла с тобом? Почећу и ње да се гадим кад те видим таквог.
- НИКОЛА: То што сам се забављао са твојом женом пре двадесет пет година не даје ти право да ме вређаш.

ПЕТАР: Како Јагода може с тобом тако смрдљивим?

НИКОЛА: Говнарчино, ти ми причаш о смрадежу! Ја сам рођени Београђанин, а ти си сишао с брда. До твоје куће се стиже за шест сати на магарцу. Кад сам се ја купао свакодневно у кади, ти си босоног гацк'о по говеђој балегу. Ти си најобичнији балегар. Усмрдео си своје-ремено целу Србију.

ПЕТАР: Балегу не смрди.

15. ПЕТАР, НИКОЛА, ЈАГОДА, СРЂАН

Улазе Јагода и Срђан.

ЈАГОДА: Шта је с вама двојицом?

НИКОЛА: Ништа. Мало смо се вређали.

ПЕТАР: Психоза...

ЈАГОДА: Нема оног?

ПЕТАР: Требало је већ да стигне. Тражили су га из Беча.

ЈАГОДА: Никола, мислим да би било добро да ти и Срђан идете кући.

НИКОЛА: Зар и ти?

ЈАГОДА: Радници су почели да витле по фабрици. Траже те. Мора да им је Рајко напунио главу.

НИКОЛА: Ах, тај повлашћени Рајко који верује да му је све дозвољено. Не плашим се радника, Остајем до краја.

ЈАГОДА: Не могу да убедим Срђана да иде кући, сад и ти...

НИКОЛА: Срђан и не треба да се меша. Ако има нешто да расправи са својим оцем, нека то учини другом приликом на другом месту. Зашто ти не би отишла са њим кући?

ЈАГОДА: Не могу да напустим посао. Иако смо пропали морам на време да урадим завршни рачун јер би у противном и фабрика и ти били осуђени да платите милионске казне. Држава нема милости.

НИКОЛА: У праву си. Мора да се ради. Срђане, мораћеш сам.

- СРЃАН: Никуд не журим. Имам тренинг тек вечерас. Сачекаћу тог Мијата. Ово је ретка прилика да га коначно упознам. Немате право да ми то ускратите ако је он заиста мој отац.
- ЈАГОДА: Сумњаш да те лажем ко ти је отац?!
- СРЃАН: Нема никакве логике да човек не пожели да упозна свога сина. Разумем сиромашне који избегавају да издржавају своју децу...
- ЈАГОДА: Шта је теби од јутрос?!
- СРЃАН: Можда га намерно држиш у заблуди.
- ЈАГОДА: Не могу да поверујем да моје дете...
- СРЃАН: Мама, не треба ничег да се стидиш ако је истина другачија. Ту је и чика Никола за којег сам годинама веровао да ми је отац. Свакако бих био срећнији да је тако.
- ПЕТАР: Народе, није ово место где се утврђује очинство. Нећу да се узбуђујем без потребе. Данас постоје непогрешиви методи за утврђивање очинства, па изволите. Да је моја жена присутна рекла би да Срђан има проблем самопоуздања да може да надвлада тог нашег Мијата и да тражи частан излаз да се повуче. Реците да му човек није отац и он ће отићи кући.
- ЈАГОДА: Битанго!
(Насрне да га удари)
- ПЕТАР: (Вешићо је избегне)
Госпођо, почео сам да сумњам да је овај Дорћолски бик отац и моје деце. Крес'о је и моју жену пре него што се удала за мене.
- ЈАГОДА: (Засијане и смири се)
Никола, је ли истина?
- НИКОЛА: Његова жена је моја школска другарица с којом сам се забављао до матурске вечери када ме је напустила и отишла са другим као што си и ти кад си отишла са Мијатом. Немам везе ни са чијом децом.
- СРЃАН: Који сте ви...
- ЈАГОДА: Сине, извини.
- СРЃАН: Ако немате шта друго да нам понудите, дајте нам бар истину.
- ЈАГОДА: О чему?

- СРЋАН: О свему. Зашто смо ми млади таоци ваших глупости и промашаја? Зашто морам да напустим ову земљу коју волим и да идем на крај света да бих живео? Сви сте ви у мојим очима готово животиње које се непрекидно крве ни око чега.
- ЈАГОДА: Никад те нисам лагала.
- СРЋАН: Уреду је...

16. ПЕТАР, НИКОЛА, ЈАГОДА, СРЋАН, РАЈКО

Рајко наилази исјред њорџирнице. Пеџар ѓа узледа и дозива.

ПЕТАР: Рајко, дођи овамо!

Рајко улази.

РАЈКО: Нисам 'тео да сметам.

НИКОЛА: Ко је теби дозволио да шврљаш по фабрици?

РАЈКО: Фабрика је моја колико и твоја. Дош'о сам у њу пре тебе. Траже те радници да се раскусурају с тобом. Да сам на твом месту не би' се враћ'о унутра.

НИКОЛА: Нисам ја покрао фабрику него Смиљанић и ти.

РАЈКО: Нећемо да се вређамо. Колико се сећам све сам из фабрике изнео у старо гвожђе са твојим потписом. Чувам сваки папир. То што си био глуп, па ниси умео да делиш са Смиљанићем, то је твој проблем. Радници верују документима а не причама.

НИКОЛА: Морао сам да потписујем. Смиљанића је онда подржавао режим са врха. Шта је требало? Да ме рокну као многе?

РАЈКО: И ја сам морао. Претио ми је да ће ми срушити кућицу поред фабрике ако не организујем своје цигане да опељешимо фабрику. А дав'о ми је сићу. И сад су цигани криви што су фабрике пропале...

НИКОЛА: Није фабрика пропала због старог гвожђа. Све су уништили глупи, алави политичари кад су нам натоварили цео свет као непријатеља.

РАЈКО: Тако те већ волим. Нико није пропао што је продао старо и неупотребљиво, али ти и Смиљанић сте изнели залихе гвожђа милионске вредности. Износили сте нове машине.

НИКОЛА: Нисам ја!

РАЈКО: Потписив'о си. Имам документа. Фабрика је стала кад је зафалио репроматеријал.

ЈАГОДА: Рајко, како те није срамота да тако причаш о Николи?

РАЈКО: А како њега није срамота да ме набеђује да сам упропасти фабрику? Јебеш фабрику коју може да упропасти један циганин. Крало се, брате, на све стране под изговором санкција. Нисам веровао да срби могу да буду толики лопови на своју штету. Нас цигане бије глас али не можемо да вам будемо ни шегрти. Нама је мало довољно, али ви сте незасити. Смиљанић је купио кућу на Дедињу од ове фабрике и ником ништа. Док се у овој земљи не буде знало ко кога и зашто, нема нам спаса.

ПЕТАР: Брате Рајко, одржа нам лекцију.

РАЈКО: Зар нисам у праву? Лепо му кажем да се не враћа у фабрику јер ће из ње бити изнет на носилима. Натер'о Неду да ми врати новац, јер ће кобајаги да финансира славу и части раднике. Радницима је пукло пред очима каде су то чули. Чекају новог газду, чекају спас који Никола не може да им оствари. Неки се сећају Мијата и пресрећни су што он купује фабрику.

НИКОЛА: Испричао си што си имао и сад се губи.

РАЈКО: Нема проблема. Немој после да зажалиш што ме ниси послуш'о. Криво ми је само што је овај дечко морао све да слуша. Али, добро је да зна да чика Рајко циганин није упропасти фабрику његових родитеља.
(Излази)

17. ПЕТАР, НИКОЛА, ЈАГОДА, СРЂАН

ПЕТАР: Доста је било. Загадићете ми портирницу. 'Ајд сад свако на своју страну.

НИКОЛА: Ти би да нас избацаш?!

ПЕТАР: Не желим да те радници пронађу овде. Ако имаш муда иди у фабрику па се раскусурај са њима. Докажи им да ниси крив за пропаст фабрике, да су жртве државног система који је милостив само према тајкунима и они ће због тебе штрајковати глађу. Ја ћу обавестити јавност о свему, па ћете можда задобити симпатије ојађеног народа.

- НИКОЛА: Седам година трпим твоје лудило! Камера је фабричка и одмах ћеш да се раздужиш да је ставимо у магацин.
- ПЕТАР: Не дам камеру ни за живу главу!
- НИКОЛА: Мораћеш. Јагода ће ти вратити реверс и раздужиће те.
- ЈАГОДА: Никола, остави човека. Њему камера заиста значи живот. Нећеш ваљда да га носиш на души?
- НИКОЛА: Нека му жена да друге лекиће да не полуди. Био сам будала што сам је послушао и смиловао му се.
- ЈАГОДА: Нико од тога није имао штете. Фино смо се забављали на рачун његове телевизије. Погледај га. Човек је болестан. Тресе се к'о прут.
- НИКОЛА: Да му дозволим да ме и даље вређа?
- ЈАГОДА: Човек мисли да има право ако си био са његовом женом. Мужјаци се не подносе ни у животињском свету. Срђане сине, није ово за тебе. Иди кући, моли те мама.
- СРЂАН: Баш ми је забавно. Од вас се може научити како не треба живети. Носите се сви!
(*Одлази*)

18. ПЕТАР, НИКОЛА, ЈАГОДА

- ПЕТАР: Дечко је управу. Како нас је презриво погледао.
- ЈАГОДА: Важно је да је отишао. Никола, иди и ти.
- НИКОЛА: Да побегнем од напаљених радника?
- ЈАГОДА: Они верују да су управу. Како ћеш доказати да ниси делио новац са Рајком и Смиљанићем?
- НИКОЛА: Ти си ми сведок.
- ЈАГОДА: Ко би мене саслушао? Ко би ми поверовао? Говорила сам ти да не потписујеш.
- НИКОЛА: Претили су ми. Смиљанић је имао своје извршиоце криминалце. Уосталом, тадашњем режиму су скоро сви давали бланко потписе за све глупости и недела која су починили.
- ЈАГОДА: Не треба мене да убеђујеш да си невин. Борио се се за раднике, алим шта вреди кад су убеђени да си кривац за све. Хтео си да их спасеш...

ПЕТАР: Радничкој класи нема спаса.

НИКОЛА: Ти да завежеш!

ПЕТАР: Разговараш са доктором политичких наука који савршено разуме шта нам се догађа и шта ће нам се догодити.

НИКОЛА: Да си разумео шта ће се догодити не би спао да будеш портир, докторе наука. Срљали сте твоје газде и ти, а за вама и српски народ док га нисте срозали до дна. Само ти немој да причаш да ишта разумеш.

ЈАГОДА: Никола, имаш преча посла него да се натезеш са Петром.

НИКОЛА: Наравно. Идем у фабрику да се расправим са радницима. Неће мене нико одавде шутирати.

ПЕТАР: Узалуд ризикујеш. Да се није јавио тип из Беча посумњао бих да нас тај ваш тајкун Мијат Илић зеза. Овако знам да нам нема спаса, да ћемо сви наглавачке летети одавде кад стигну булдожери да рашчишћавају терен.

НИКОЛА: Не одлучује се у Бечу већ у Београду.

ПЕТАР: Адвокат је јавио да за месец дана овде наступају булдожери да припреме терен за градњу тржног центра. Ко то финансира и ко је о томе одлучио, не зна се као и за све остало што је значајно за државу и њен народ ако је још његова.

ЈАГОДА: Никола, Петар је у праву.

НИКОЛА: Не може то тек тако...

ЈАГОДА: Видиш да може...

НИКОЛА: Значи, треба да се изгубим?

ЈАГОДА: Бесмислено је да се свађаш са радницима и доживљаваш понижење.

НИКОЛА: А ти остајеш због завршног рачуна?

ЈАГОДА: Ја морам да радим.

НИКОЛА: Или да сачекаш бившег мужа и опет ми збришеш?

ЈАГОДА: Онда сам била млада. Нисам размишљала.

НИКОЛА: А сад размишљаш?

ЈАГОДА: Шта је теби?

НИКОЛА: Твој муж је наредио да се чистим из фабрике и по твоме ја то морам да извршим.

- ЈАГОДА: Што се мене тиче, не мораш ништа. Туци се са радницима. Туци се са Мијатом. Ради шта хоћеш али не дозвољавам да се тако понашаш према мени.
- ПЕТАР: Управу си, Јагода. Човек прераста у монструма који ће ти загорчати живот.
(Узима камеру да снима)
Ово мора да се забележи.
- НИКОЛА: (Ошима му камеру и направи покрет као да ће да је иресне на њод)
Кога ћеш ти, идиоте, да снимаш!
- ПЕТАР: Немој! Боље ме убиј!
- НИКОЛА: Одузимам ти камеру.
- ЈАГОДА: Никола, остави човека. Он ти је најмање крив.
- НИКОЛА: И на његовој си страни.
(Даје камеру Петру)
Молим те да снимиш сусрет Јагодин и Мијатов. Штета је да остане незабележен.
(Излази)

19. ПЕТАР, ЈАГОДА

- ПЕТАР: Пролуп'о је.
- ЈАГОДА: И ти си одавно, па ништа.
- ПЕТАР: Ја сам бар свестан тога и поносан сам јер знам зашто сам пролуп'о.
- ЈАГОДА: Благо теби...
- ПЕТАР: А шта теби фали? Још си добра риба. Није ми јасно шта тражиш са дрљивим Николом. Мазни тог свог Мијата кад се појави. Уврни му јајца и не пуштај га. И он је само мушкарац. Смед да се кладим да ће опет да ти падне.
- ЈАГОДА: Не лупетај.
- ПЕТАР: Зашто да његово богатство неко други проћерда кад има свога сина и тебе? Размисли шта имаш од Николе, а шта можеш да добијеш од свог мужа. Толике године га чекаш. Зато се ниси венчала са Николом.
- ЈАГОДА: Престани!

- ПЕТАР: Тај тајкун Мијат с правом захтева да се не сретне са Николом. Замисли како би се ти осећала кад би се срела са неком његовом курветином.
- ЈАГОДА: Човече, после свега шта ми је урадио он за мене не постоји.
- ПЕТАР: Али постоји за твог сина који га је узалуд чекао. Усадила си дечку мржњу према оцу у корист оног покварењака Николе који није имао муда да оснује своју породицу и направи себи сина. Као, заљубљен је у тебе довека. Кладим се да је из ината започео поново с тобом. Осетио се надмоћним што јебе туђу жену као сви швалери. Сигуран сам да те је мрзео кад си га напустила због Мијата. Не може то, час мрзим, час волим.
- ЈАГОДА: Еј, 'леба ти, о'лади мало.
(Ослушкује)
Чујеш галаму?
- ПЕТАР: Ништа не чујем.
- ЈАГОДА: Свађају се. Лепо сам му говорила да иде кући.
- ПЕТАР: Ти се секираш због њега?
- ЈАГОДА: Човече, ти си стварно... Живим толике године с тим човеком.
- ПЕТАР: Никад није касно да се увиди да је са неким погрешно живети. Људи се разилазе и после тридесет година брака. Ја бих се сутра развео од жене само да имам неку платицу. Додуше, стан је мој. Могао бих да га поделим са њом. Досадила ми је надзором над мојом душом. Она је ћерка комунистичког генерала, а они воле да копају по свачијем мозгу. Твој Никола је изгубио невиност са генералском ћерком, а спао је да га ти, сиротице, издржаваш.
- ЈАГОДА: Скоро да је Никола у праву да ти треба одузети камеру.
- ПЕТАР: Не, не, не, нећете ме изжватати на ту фору. Пре него што ја полудим, замолићу жену да вас стрпа у лудницу. Она има ту моћ. Пошаље кола и момке и ето вас зачас у лудари. А њој још нико није доказ'о да је паметан.
(Бира број и телефонира)
Дајте ми докторку Ђорђевић.
(Јагоди)
Сад ћете да видите свог бога.

(Жени)

Ало, драга. Имам на послу проблем. Овде су сви подели и треба ми твоја помоћ.... Хоће да ми одузму камеру и студио... Наравно да не смеју да ми то ураде... Ма какав твој јebач Никола. Он је обична пичкица. Прepао се неког тајкуна Мијата Илића, па сад вилени по фабрици... Тај тајкун се најавио да долази као нови власник фабрике, а твој Никола му јебе бившу жену Јагoду, једну лудачу која управо стоји поред мене и гледа ме закрвављеним, лудачким очима. Тајкун је наредио да га Никола не чека у фабрици... Чудно, чудно. Нико не полуди што не прима плату, што нема шта да једе, а шизну због љубоморе и сујете... Па, можеш много да учиниш за мене. Кад јавим, пошаљи екипу да покупи лудакe и спроведе код тебе... Буди без бригае. Јавићу ти благовремено... Ђао, мила. Цмок, цмок, цмок!

(Сћушћиа слушaлицу)

Чула си.

ЈАГОДА: Ма, јebите се и ти и твоја жена, будалино!

ПЕТАР: Видећемо ко ће на крају испасти луд. Није оманула кадгод ми је затребало.

ЈАГОДА: Убијали сте, трпали лудницу људе који су били против вас..

ПЕТАР: Само лудакe.

ЈАГОДА: Ти си постављао дијагнозу ко је луд?!

ПЕТАР: Ја сам указивао, а доктори су дијагностицирали.

ЈАГОДА: Није чудо што вас се Никола плашио.

ПЕТАР: Штета што га нисам на време упознао. Молио сам жену да ми каже с ким се пре мене јebала. Набрјала је нека имена али су били сви одреда безвредни типови тако да се нисам бавио њима. Вероватно ми је тако промакао и Никола док сам још био неко и нешто. И она воли да се бави мојим швалеркама. Показивао сам јој Недину слику. Свиђа се мојој жени. Морао сам да јој причам каква је у сексу. Констатовала је да је права сексуља и радовала се што сам с њом. Волео бих да испробам каква си ти и како би те моја жена оценила.

ЈАГОДА: Како је Неда могла с тобом? Причала ми је да си слина и да јој није јасно шта је код тебе привлачи.

- ПЕТАР: Лагиш, мацо. Неда ми је признала да је нико није крес'о као ја. Ја сам пастув кад ми се нека жена свиди. Ух, како бих те растурио, а Николу бих натерао да гледа. Боже, поврати ми само мало некадашње власти.
- ЈАГОДА: Не дај боже! Фуј, далеко га било!
- ПЕТАР: А ови садашњи су ти бољи? Дају ти могућност да поштено зарадиш? Даће ти нови посао кад те муж шутне из ове фабрике?
- ЈАГОДА: С ким ја губим време...
- ПЕТАР: Је л' те ја задржавам? Гориш од нестрпљења да угледаш мужа који ће се довести џипчином. Чекаш...
- ЈАГОДА: Сви чекамо.
- ПЕТАР: Сви сте глупи. За вас је бог нечији пион који треба да вам подари спасење. Једино сам ја свестан шта ме чека. Имао сам овде седам година лепог живота. Да бар моја жена има још једног швалера као што је Никола да ми омогући да имам свој телевизијски студио и да се бавим оним без чега не могу да живим. Шта могу да очекујем од твог брљивог криминалца кад се појави? Мени је сваки секунд као пред смрт. Молим те уништи реверс и допусти да му кажем да је камера моја. Онда ми неће моћи ништа. Можда ће се навући да га снимам, да направим репортажу о њему.
- ЈАГОДА: Како можеш да захтеваш тако нешто?
- ПЕТАР: Људи су опељешили фабрику за милионе и милионе евра, а вама је стало до једне пишљиве камере. Могао бих да побегнем и однесем је. Је лж би ме пријавила полицији као лопова?
- ЈАГОДА: Не може ти нико ништа докле год код мене стоји реверс.
- ПЕТАР: Значи, могу да је мазнем?
- ЈАГОДА: Можеш да је изнесеш али ћеш морати да је вратиш.
- ПЕТАР: Хвала на савету. О томе да ли ћу је вратити, видећемо. Кад лопови врате све што су покрали из фабрике и ја ћу вратити камеру.
- ЈАГОДА: Чујеш ли?
- ПЕТАР: Ништа не чујем.
- ЈАГОДА: Ниси чуо пуцањ?
- ПЕТАР: Ако је пуцало значи да се Никола брани од радника.

ЈАГОДА: Никола нема пиштољ.

ПЕТАР: Онда ти се учинило. Наши радници не носе оружје. Он пуцају из синдикалног оружја. Уосталом, ако је неко неког убио, брзо ћемо сазнати. Ја ћу то објавити народу и ако то више није никаква сензација. Додуше, била би вест да су радници убили директора који је упропастио фабрику. Не сећам се ниједног таквог случаја.

20. ПЕТАР, ЈАГОДА, СРЃАН

Улази Срђан.

ЈАГОДА: Ти се вратио!

СРЃАН: Никад не одустајем. Морам да упознам тог типа.

ПЕТАР: Не верујем да ће доћи кад није до сад. Требало је да се чује са људима из Беча за које купује фабрику.

СРЃАН: Мама, шта је с тобом?

ЈАГОДА: Споао ме неки страх. Бубњи ми у ушима. Галама, пуцњава.

СРЃАН: Ти га се још плашиш?

ЈАГОДА: Не плашим се Мијата. Он више нема никаква права према мени. Плашим се шта ће да уради Никола.

ПЕТАР: Потпуно је пролуп'о.

СРЃАН: Господине Петре, разговарам са својом мајком.

ПЕТАР: Извини, дечко.

СРЃАН: Мама, теби је сигурно много хладно у канцеларији.

ЈАГОДА: Смрзавамо се.

СРЃАН: Идемо кући. Заборави да си икад овде радила. Способна си да зарадиш на другом месту. Можеш да постанеш свој човек. Мајка једног мог друга држи агенцију за рачуноводство и фантастично зарађује. Можеш и ти. Ја ћу ти помагати.

ПЕТАР: Каква идеја! Браво, дечко!

ЈАГОДА: Не могу да оставим Николу.

СРЃАН: Где је он?

ЈАГОДА: У фабрици је са радницима.

- СРЂАН: Зна да дође кући.
- ЈАГОДА: Плашим се за њега.
- СРЂАН: Способан је да се брине о себи.
- ЈАГОДА: Кад је прибран.
- СРЂАН: Не контролише се?
- ЈАГОДА: Мало се погубио.
- ПЕТАР: Није мало...
- СРЂАН: Уплашио се Мијата?
- ЈАГОДА: Није плашљив већ је преосетљив на неправду и неосноване оптужбе које му упућују.
- СРЂАН: *(Полази)*
Одох да га потражим.
- ЈАГОДА: Немој.
- СРЂАН: Зашто?
- ЈАГОДА: Страх ме је.
- СРЂАН: Мама, нисам мали. Знам да се бринем о себи.
- ЈАГОДА: Не знам каква је ситуација унутра, а ти си брз и непромишљен.
(Зачује се Недино вришићање)
Чујете ли?
- ПЕТАР: Неда се креше са Николом. Вришти кад свршава, а свршава к'о зечица.
- ЈАГОДА: Заиста си идиот! Како те није срамота пред овим дететом?
- ПЕТАР: Није више дете. Зашто да не сазна какав му је очух? Зашто да идеализује очуха а мрзи оца?
- СРЂАН: Мама, пусти...
(Поново полази)
- ЈАГОДА: *(Ухвати ља за руку и заустави)*
Никуд без мене. Ти си странац у фабрици.
- СРЂАН: Хајдемо заједно.
- ЈАГОДА: Плашим се.
- СРЂАН: Кога?
- ЈАГОДА: Свих. Нико више није на нашој страни. Ми смо овде забрављени и може свако да нас почисти.

- СРЂАН: Мама, смири се. Ја сам с тобом.
- ЈАГОДА: Колико још дуго?
- ПЕТАР: Човек мора да има свој живот. Имаће га тек у Америци.
- СРЂАН: Господине Петре, молим вас...
- ПЕТАР: Извини, дечко.
- ЈАГОДА: Петре, иди види шта се дешава у фабрици.
- ПЕТАР: Не пада ми напамет да се мичем са радног места. Сазнаћемо било шта да се деси и ја ћу о томе одмах да обавестим јавност.
- ЈАГОДА: Прошло је подне а Мијата нема.
- ПЕТАР: Убеђен сам да се неће појавити. Таквим типовима је ласно да се поигравају људима.
- СРЂАН: Не можемо да проверимо да ли долази?
- ПЕТАР: Ако имаш његов телефон позови га и питај.
- СРЂАН: Одакле ми његов телефон.
- ПЕТАР: Покушај да ступиш у контакт с певаљком Ружицом. Боље да је крешеш ти него он. Можда ће ти она дети његов телефон.
- СРЂАН: Хвала на савету.
- ЈАГОДА: Хладно ми је.
- СРЂАН: Мама, дрхтиш.
- ЈАГОДА: Много ми је хладно.
- ПЕТАР: Чуди ме да до сада нисте сви добили упалу плућа. Зашто уопште долазите и ризикујете живот?
- ЈАГОДА: И ја се питам.
- СРЂАН: Мама, идемо кући. Није ми важан тај Мијат. Глупо је што сам и долазио.
- ЈАГОДА: Морам да се уверим шта се дешава са Николом.
- ПЕТАР: Копка те да ли креше Неду? У кризним ситуацијама се губе критеријуми, а она је одавде изашла напаљена јер сам је одбио. Рекла је да ће ми за инат замолити Николу.
- ЈАГОДА: Боже, безобразног ли човека...
- СРЂАН: Мама, мораш да се склониш одавде.
- ПЕТАР: Јагода, иди ухвати их на делу. После не можеш доказати. Не очекуј да ће да признају.

- СРЃАН: Господине Петре, уз сво поштовање мораћу да вам за-творим губицу. Немате право да ложите моју маму.
- ПЕТАР: Твоја мама мора да се отараси Николе и да покуша да се врати Мијату. То је за тебе животно решење. Онда неће бити потребно да идеш у Америку. Потруди се да ступиш у контакт са својим законитим оцем. Кад те види тако лепог, јаког и паметног неће одолети.
- СРЃАН: Не пада ми напамет да било коме доказујем да сам му син.
- ЈАГОДА: Ти јеси Мијатов син. И личиш на њега.
- СРЃАН: Вероватно сумња, а ја га нећу уверавати и позивати се на тебе. Човек очигледно има разлог зашто нас је одбацио. Свако има право на сопствени животни став.
- ПЕТАР. Браво, синко!

21. ПЕТАР, ЈАГОДА, СРЃАН, НЕДА

Улази Неда сва уйлакана.

- НЕДА: Ово неко мора да прекине.
- ЈАГОДА: Шта се догађа?
- НЕДА: Никола је потпуно одлепио. Јури раднике по фабричком кругу да се обрачуна. Захтева да ступе са њим у штрајк глађу. Људи се склањају по буџацима. Страшно. Бојим се да они не крену на њега.
- СРЃАН: Идем да га зауставим.
- НЕДА: Не бих ти саветовала. Ја сам покушала. Ошамарио ме и шутнуо.
- ПЕТАР: Одкад се те ствари зову шамарање и шутирање?
- НЕДА: Завежи, идиоте!
- ПЕТАР: Препознајем твоје еротске врискове. Није ваљда да свршаваш и на шамарање и шутирање?
- СРЃАН: *(Повуче ља за нос)*
Господине Петре, сад је заиста доста! Упристојите се пред мојом мајком и госпођом Недом.
- ПЕТАР: Ти ми, балавче, претиш?! Физички ме нападаш!

- СРЋАН: Само вас молим да се упристојите.
- ПЕТАР: *(Телефонира)*
Петар Борђевић портир фабрике “Ударник” у Новом Београду... Имам проблем у портирници. Неки хулиган је упао и прети да ће да ме бије. Мислим да то ради из политичких разлога пошто сам некад био уредник на телевизији... Озбиљно ми прети... Још ме није тукао. Само ме је повукао за нос... Мене нису тукли ни у октобру двехиљадите... Захваљујем.
(Сћушића слушалицу)
Патрола је у близини. Стиже за неколико минута.
- ЈАГОДА: Да ли је могуће? Срђане сине, склони се одавде.
- СРЋАН: *(Насмеје се)*
Сачекаћу полицију.
- ПЕТАР: Мене у животу нико није вукао за нос.
- СРЋАН: То је најбезболније што сам могао да вам урадим да се уразумите. Тако се ради у племену Јуху у Новој Каледонији и људи који претерају захвале се уместо да зову полицију.
- ПЕТАР: Ма немој! Мене си наш’о, барабо! Фарбај ти своју кеву и оног кретена Николу.
- СРЋАН: А да ли можда ви нас не вучете за нос тако што сте измислили да долази мој отац да купи фабрику? Да ли вам се од јутрос прохтело да се поиграте са свима нама и тако се забавите?
- ПЕТАР: Зар ти ја личим н а таквог човека?
- СРЋАН: А зар ја вама личим на хулигана?
- ЈАГОДА: Петре, је ли истина да се поиграваш са нама?
- ПЕТАР: Волео бих да је тако и онда се не бих понашао као изгубљени кретен који је премро од страха шта ће му се сутра догодити кад га шутну одавде.
- ЈАГОДА: Поновићеш полицији да ти мој син прети?
- ПЕТАР: Није смео да ме повуче за нос.
- ЈАГОДА: И ја не одобравам али дечко се изнервирао кад си почео да булазниш.
- СРЋАН: Мама, идем у фабрику да видим шта је са чика Николом.
(Одлази)

22. ПЕТАР, ЈАГОДА, НЕДА

- ЈАГОДА: *(За њим)*
Пази како се понашаш!
- ПЕТАР: Неће полиција доћи. Хтео сам само да га уплашим. Кажу да излазе на терен само кад неко неког пребије или убије. Повлачење за нос не спада у њихову надлежност.
- ЈАГОДА: Јеси ли измислио да долази Мијат?
- ПЕТАР: Нисам толико маштовит.
- НЕДА: Могуће је од тебе свашта доживети.
- ПЕТАР: Нисам ја Никола који шамара и шутира. Требало је да због њега позовем полицију.
- ЈАГОДА: Закуни се да се јављао Мијат.
- ПЕТАР: Чиме желиш да се закунем?
- ЈАГОДА: Нечим што ти је свето.
- ПЕТАР: Деце ми. Је ли ти сада лакше?
- ЈАГОДА: Треба да знам на чему сам.
- ПЕТАР: Напоље обадве!
- НЕДА: Шта ти је?
- ПЕТАР: Рекао сам, напоље! Не могу више да вас гледам. Ко мислите да сам ја?! Знате ли ви с ким разговарате?
(Јагоди)
Да ли си свесна кога је твој син повукао за нос?

23. ПЕТАР, ЈАГОДА, НЕДА, РАЈКО

Улази Рајко.

- ЈАГОДА: Само нам још ти фалиш.
- РАЈКО: Шта то ради твој Никола? Полудео. Тројица радника збрисали из фабричког круга код нас цигана.
- ЈАГОДА: Треба га смирити.
- РАЈКО: Па шта чекаш? Зашто га не смирујеш? Очекујеш да ја то урадим?
- НЕДА: Не би било pamетно да се мешаш.

- РАЈКО: И не желим да се мешам. Дош'о сам само да кажем да радници беже од лудака.
- ЈАГОДА: Није он лудак?
- РАЈКО: Него шта је?
- ЈАГОДА: Само је под јаким стресом.
- РАЈКО: Прц, Милојка. Под јаким стресом... Ја сам целог живота под јаким стресом, па је л' треба да јурим људе. Петре, позови полицију да га уразуми.
- ПЕТАР: Рекли су да зовем само ако неко неког тешко пребије или убије.
- РАЈКО: Неће ово изаћи на добро. Где је тај тип што се јавио да купује фабрику?
- ПЕТАР: Нема га.
- РАЈКО: Такви су они. Убаце коску људима да се кољу к'о да су гладни керови. Онда се измакну па се смеју.
- НЕДА: Морамо нешто учинити да се сви смиримо.
- ЈАГОДА: Страх ме је да не насрне и на Срђана. Одкуд га пустих да оде унутра.
- РАЈКО: Ти си заиста глупа жена кад си увалила сина у све ово.
- ЈАГОДА: Управу си. Баш сам испала глупача.
- РАЈКО: Шта онда чекаш? Иди изведи сина из фабрике и нареди му да брише што даље.
- ПЕТАР: Брате Рајко, у чему је твој проблем?
- РАЈКО: Ви сте у проблему, а не ја.
- ПЕТАР: Куд си онда запео? Свако треба да зна шта му је чинити. Желео си да лепо прославимо нашег Светог Јована. Дао си паре. Али људи неће. Више воле да се јуре, блате и убијају него да славе.
- РАЈКО: Ви срби немате осећај за радовање. Вама је увек потребно нешто велико, огромно да би се насмејали и запевали.
- ПЕТАР: Можда си управу.
- ЈАГОДА: Морам...
(Излази)

24. ПЕТАР, НЕДА, РАЈКО

- НЕДА: Јадна жена...
- ПЕТАР: Зашто је жалиш? Што се залепила за оног монструма?
- РАЈКО: Еј, еј, еј... Немој тако о Николи. Не знаш ти какав је он ффрајер био. Из господске београдске куће, васпитан, увек дотеран, вредан, стручан. Данас су сви такви сјебани од стране алавих мангупа. Више не можеш да сретнеш таквог господина и да му се нехотице поклониш. Лопине су га самлеле, исцедиле... Он ме је једини поштов'о као радника јер је знао шта вредим. Огрешио сам се о њега. Он је сто посто невин.
- НЕДА: Зато му толико тешко пада све што нам се догађа.
- РАЈКО: Посветио је живот овој фабрици и сад треба неко да га шутира.
- ПЕТАР: А он тебе сматра лоповом.
- РАЈКО: Цигане углавном сматрате лоповима. Да ли зато треба да вас мрзимо?
- НЕДА: Петре, који си ти човек...
- РАЈКО: Шта друго очекујеш од пиципевца?
- ПЕТАР: О мени говориш?
- РАЈКО: О теби, брате Петре. Ниси ни за нокат на Николином малом прсту. Годинама те гледам како се овде башкариш и изиграваш будалу уместо да се се вратио на своју планину да цепаш кладе к'о сваки прави мушкарац. Никола и ја смо Београђани. Нама је суђено да овде једемо говна јер немамо куда на другу страну. Ми немамо земљаке као ти.
- ПЕТАР: Рајко, нисам очекивао то од тебе.
- РАЈКО: Ниси мор'о ништа да очекујеш осим струје да се не смрзнеш. Струју сам ти поклонио и квит смо.
- ПЕТАР: Шта сам ти се замерио?
- РАЈКО: Ништа. Само ме нервира што ниси на висини ситуације у којој смо се Никола и ја нашли. Ја сам рођен у овој бари где је после рата саграђена фабрика. Моји преци су од памтивека гацали по ритовима који су затрпани песком да се изгради Нови Београд. Имали су коње штајерце и били су кираџије.

- ПЕТАР: Извини...
- РАЈКО: Нема зашто да ми се извињаваш.
- НЕДА: Све се утишало.
- РАЈКО: Фабрички круг је огроман. Морам да видим шта се дешава
(Излази)

25. ПЕТАР, НЕДА

- НЕДА: Добио си од Рајка шта си тражио.
- ПЕТАР: Јеси ли уживала?
- НЕДА: Да знаш и да јесам.
- ПЕТАР: И ти мислиш о Николи исто што и Рајко и ако те је шамарао и шутирао?
- НЕДА: Није требало да му стајем на пут.
- ПЕТАР: Да, треба се склањати од лудака.
- НЕДА: Шта је теби данас?
- ПЕТАР: Нема ништа горег него да изгубиш и оно што ти је испод сваког достојанства да радиш. Ја сам доктор политичких наука. Испада да немам занимање. Нико не зависи од мене. Увек зависим од других а они ми нису ни на видику. Зато се и чудим Николиној помахниталости пошто има свој занат. Али ја не шамарам и не шутирам никога.
- НЕДА: Сви смо на белом лебу.
- ПЕТАР: Ти ниси спала с коња на магарца, па да сад и магарац измиче испод тебе.
- НЕДА: Ко би рек'о да си и ти у стању да се приземљиш?
Зазвони телефон.
- ПЕТАР: *(Подиже слушалицу)*
Ти си... Још се није ништа страшно догодило, али се очекује... Онај твој је потпуно полудео... Код мене је Неда... Да, наша слатка Неда. Твој цукац ју је ошамарио и шутнуо кад је покушала да га обузда да не насрће на раднике... Радници га оптужују да је покрао и упропастио фабрику, а он их тера да штрајују са њим главу против тајкуна Мијата Илића... Отишли су његова швалерка

Јагода и њен син да га нађу и обуздају... Па шта ако је под јаким стресом? И ја сам, па је л' треба да јурим и бијем људе?... Или ће неког убити или ће се убити... То је, дакле, твоја дијагноза и прогноза... Како ја да га спречим? Може и мене да убије, а мени се још живи... Њега ти је жао, а мене није... Па шта ако сте одрасли заједно, ако се познајете од пелена?... Он племенит човек... Шта ме брига што су у његовој фамилији преосетљиви, што му се отац обесио кад су га нешто на послу нагазили?... Нисам неосетљив, него сам у свему немоћан. Помагао сам целом свету, а сад више не могу никоме... Добро, добро... Да, ошамарио је Неду и шутнуо... Хоћеш да је чујеш...

(Прекрива дланом слушалицу)

Моја жена жели да те чује.

НЕДА: Ниси нормалан.

ПЕТАР: Она те обожава. Све сам јој својевремено испричао.

НЕДА: Срамота ме.

ПЕТАР: *(Даје јој слушалицу)*

Моја жена је дивна.

НЕДА: *(Узима слушалицу)*

Добар дан, докторка... Да, директор Никола ме је ошамарио кад сам покушала да га зауставим... Изгледа избегумљено. Очи су му закрвављене... Не, није он крао. Он се све време упињао да спасе фабрику. Други су крали и упропашћавали... Да, он је неосновано оптужен од стране радника за које се борио... Чула сам шта сте рекли Петру... Не знам како да му помогнемо и спречимо га... Тешко је Петра покренути јер изгледа као да је контузован... Покушаћу... Позваћемо полицију и рећи ћемо да је Никола насрнуо на мене... Хвала вам.

(Враћа Пејџру слушалицу)

ПЕТАР: *(Сјушића слушалицу)*

Ја контузован?!

НЕДА: Твоја жена каже да позовемо полицију да га спречи да не направи неку глупост.

ПЕТАР: Па позови. Тебе је ошамарио и шутнуо.

НЕДА: Ти си портир. Дужан си да водиш рачуна шта се догађа у фабрици.

- ПЕТАР: Полудео је онај који је дужан. Нећу да зовем. Мало пре сам звао кад ме је Јагодин син повукао за нос и исмејали су ме.
- НЕДА: У реду...
(*Бира бројеве*)
Добар дан. Овде Неда Попадић радница у фабрици “Ударник” у Новом Београду... Желим да пријавим нашег директора Николу Бабића који ме је малопре ошамарио и шутнуо... Није ме тешко повредио... Покушала сам да га зауставим да не насрће на раднике... Захтева од радника да штрајкују глађу и тако спрече продају фабрике тајкуну Мијату Илићу... Није то само наша унутрашња ствар. Једна докторка психијатар нам је рекла да је под јаким стресом и да ће неког убити или ће се убити... Да зовем кад неког убије или се убије, а за шамар да поднесем приватну тужбу?... Хвала.
(*Сиушћиа слушалицу*)
Да ли је могуће?
- ПЕТАР: Ово је Београд, велики град пун лудака и људи под стресом...
- НЕДА: Знаш, али...
- ПЕТАР: Полиција је управу Још се ништа није догодило.

26. ПЕТАР, НЕДА, СРЂАН

Улази Срђан.

- СРЂАН: Где је мама?
- НЕДА: Отишла је да тражи Николу.
- СРЂАН: Ја сам га тражио. Нема га нигде.
- НЕДА: А радници?
- СРЂАН: Ни њих нисам видео. Све је аветињски пусто.
- НЕДА: Фабрички круг је огроман...
- СРЂАН: Чуди ме да нисам срео маму.
- ПЕТАР: Она ће га пронаћи. Изванредно познаје сваки кутак.
- СРЂАН: Какав безвезан дан...
- ПЕТАР: И ја кажем.

- СРЂАН: Рекли сте да стиже полиција.
- ПЕТАР: Изгледа да данас сви лажу.
- СРЂАН: Још једном се извињавам што сам вас повукао за нос.
- ПЕТАР: Не вреди. Понизио си ме као нико. Непријатно ми је твоје присуство.
- НЕДА: Дечко је био управу.
- ПЕТАР: Значи, у праву су они који нас шамарају, шутирају, вуку за нос?
- НЕДА: Шта сад хоћеш?
- ПЕТАР: Ништа. А замисли да сам случајно имао службени пиштољ при руци, да се и мени омакло.
- НЕДА: Добро је што су ти га одузели. Заиста, шта ли је сад са тим службеним пиштољем?
- ПЕТАР: Вероватно је код Николе. Он ми је наредио да се раздужим кад су ме напали пси луталице и кад сам пуцао да их заплашим и растерам.
- НЕДА: Комшије из Блокова су реаговале због паса.
- ПЕТАР: А не реагују због гладних и промрзлих радника.
- СРЂАН: Мислите да је пиштољ код чика Николе?
- ПЕТАР: Требало би да је закључан у каси од које једино твоја мајка има кључеве. Мој ти је савет да никад више никог не вучеш за нос јер се може десити да пиштољ није закључан у каси.
- СРЂАН: Прихватам савет и још једном се извињавам.
- НЕДА: Идем да потражим Јагоду.
(Излази)

27. ПЕТАР, СРЂАН

- ПЕТАР: Могао би и ти да кренеш.
- СРЂАН: Морам да сачекам маму.
- ПЕТАР: Изађи напоље па чекај. Или иди у фабрику и спречи лудог очуха да не убије некога.
- СРЂАН: Чика Никола није такав човек.

- ПЕТАР: И о себи мислиш да си бољи него што јеси.
- СРЂАН: А шта ви мислите о себи?
- ПЕТАР: Да нисам у стању никог да вучем за нос.
- СРЂАН: Али бисте пуцали у мене да вам је при руци био пиштољ. Чуо сам причу да сте својевремено на телевизији били ударна игла свргнутог режима и да сте због тога доспели овде. Можда је требало да вас неко на време повуче за нос за ваше лично добро.
- ПЕТАР: Види, види... Види ти њега. Марш напоље! Шта ти знаш шта сам ја причао? Све су вас нафиловали против сопственог народа, кобајаги задојили западном демократијом, па мислите да вам је дозвољено да вучете за нос кога год вам се ћефне. Мрдај одавде, дечко. Имам код куће једног таквог кретена. Доста ми вас је.
- СРЂАН: Рекао сам да морам да сачекам маму.
- ПЕТАР: Чекај напољу. Ако ниси зимогрожљив можда ћеш дочекати и тату Мијата Илића.
- СРЂАН: Подсмевате ми се.
- ПЕТАР: Таман посла. Само ми је жао Николе. Појави се моћни тајкун и он схвати да је на тебе и твоју кеву узалуд потрошио толике године и остао без сопственог порода. Није чудо што је одлепио и што ће да се убије.
- СРЂАН: Да се убије?!
- ПЕТАР: Моја жена је психијатар. Била му је девојка. Савршено га познаје. Никад не промашује у дијагнози и прогнози.
- СРЂАН: Увредио сам га што сам хтео да упознам природног оца?
- ПЕТАР: Тај отац је наредио да се изгуби из фабрике и да пљуне на своју проћердану младост и све напоре које је уложио да је спасе од пропадања и ликвидације. Тако ви поступате са часним и вредним људима.
- СРЂАН: Који ми?
- ПЕТАР: Тајкуни и ви који их подржавате, који верујете да је нормално да мангупи за багателу присвоје сва народна добра. И мој син им се диви и чита о њима по жутој штампи. Испадосмо злочинци сви ми који смо се борили за социјалну равноправност и праведну Србију.
- СРЂАН: Па сте се изборили да нас мрзи цео свет.

- ПЕТАР: Дечко, за то су се изборили моћни страни медији. Они у главама својих људи стварају жртве праведнике и злочинце без обзира на истину ко је заиста жртва а ко злочинац.
- СРЂАН: Опште место.
- ПЕТАР: Али, нажалост, пресудно за нас коликогод га се ти као просвећен омладинац гнушао. Желим ти срећан пут у Америку која нас је почастила тромесечним бомбардовањем, касетним бомбама, осиромашеним уранијумом и бедом, па ће твој очух Никола да неког убије или ће се убити. Те ноћи кад су бомбардовали телевизију изашао сам из зграде само десетак минута раније. Нисам стигао ни до Ташмајдана кад је грунуло... Никад нећу прежалити оне дивне, невинне људе иако су неки покушали да и мене оптуже за њихову смрт к'о да сам их ја гађао ракетама. Ништа одвратније од острашћених Срба. Одсецају кумовима главу, пеку кумове живе на ражњу, касапе своје краљеве а према странцима довека снисходљиви чак и према оним који их невинне убијају ракетама.
- СРЂАН: *(Иронично)*
Ви сте заиста доктор политичких наука. Докторе, странци ће нас карати колико им се дамо, а ви сте им се кад сте владали нагузили и зарили главу у песак. Они не силазе тако лако кад су нам се већ попели на грбачу. Извините што сам оволико прост и вулгаран, али и сами знате да је моја мама народна жена која много псује и ствари назива оригиналним изразима. Ја своју маму обожавам и дрхтим од страха да јој се не деси нешто лоше. Ми имамо овог тренутка пропаст когод да ју је створио и то неки људи не могу да поднесу. Моје кривице ту нема а ви то видите са самим собом. Преиспитајте се колико сте младића наговорили да оду у бесмислене ратове и изгину или постану богаљи, од колико мирних људи сте направили злочинце.
- ПЕТАР: Шта ти знаш?! Био си тек рођен.
- СРЂАН: Мало сам читао, мало слушао у жељи да сазнам истину зашто је моја мама стално нерасположена и у некаквом страху, зашто живимо у беди. Многи причају да се некад лепо живело.
- ПЕТАР: Човеку се ради о животу и смрти а нас двојица се распричали.

- СРЂАН: Не верујем у дијагнозу и прогнозу ваше супруге. Чика Никола је јак и трезвен човек.
- ПЕТАР: И отац му се убио.
- СРЂАН: Па шта ако му се отац убио? Да ли ја морам бити као што је мој отац кога уистину презирем?
- ПЕТАР: Штета што се није појавио. Био би то интересантан сусрет. Верујем да би и њега повукао за нос.
- СРЂАН: Могуће је ако би био непристојан пред мојом мамом и госпођом Недом.
- ПЕТАР: Жао ми је што ти никад не могу узвратити истом мером.
- СРЂАН: Ако заслужим у свако доба.
- ПЕТАР: Шта би ми тек онда урадио...
- СРЂАН: Извинио бих се за погрешку коју сам направио.
- ПЕТАР: То значи да треба да ти се извиним?
- СРЂАН: Можда би требало да се извините свима онима којима сте се годинама обраћали преко телевизије, а нарочито унесрећеним породицама чији су синови изгинули или постали ратни злочинци. Можда би требало да се извините и мојој мами, госпођи Неди, чика Николи што сте упропастили привреду и излегли тајкуне. Није то само ствар оних који су вас смакли и докопали се власти.
- ПЕТАР: Којој политичкој странци припадаш?
- СРЂАН: Ниједној јер је партокрарија погубна као и деспотија.

28. ПЕТАР, СРЂАН, ЈАГОДА, НЕДА

Улазе Јагода и Неда

- ЈАГОДА: Нема га нигде.
- СРЂАН: Мама, зашто си се успаничила?
- ЈАГОДА: Не знам...
- СРЂАН: Време је да кренемо кући. Мијат Илић се неће појавити, чика Никола зна свој пут.
- НЕДА: А могли смо лепо сутра да прославимо нашу славу Светог Јована.

- ПЕТАР: Заиста треба да се разилазите. Остало је још само пола сата до краја радног времена.
- НЕДА: Ја идем кући. Видимо се ујутро.
(Излази)

29. ПЕТАР, СРЂАН, ЈАГОДА

- ЈАГОДА: Она заиста оде.
- СРЂАН: А шта да чека?
- ЈАГОДА: Да види шта ће бити.
- СРЂАН: Неће ништа бити.
- ПЕТАР: Јагода, какав је ђак твој син?
- ЈАГОДА: Увек је био одличан, ђак генерације.
- ПЕТАР: Јеси ли му ти причала о мени?
- ЈАГОДА: Никад те у кући нисам спомињала. Зашто бих причала о теби?
- ПЕТАР: Неко му је створио слику да сам злочинац, да сам крив за све што се лоше данас догађа.
- ЈАГОДА: Срђане?!
- СРЂАН: Господин Петар ме уопште није разумео.
- ЈАГОДА: Немој ни да очекујеш да ћете разумети. Ако те ја често не разумем како тек он да те разуме.
- СРЂАН: Највећа ми је жеља да се некуд уклоним из нашег промашеног света.
- ЈАГОДА: Нигде нећеш пронаћи бољи. Све је лаж, превара, сурова отимачина. У твојим годинама сам била заварана да живим у срећном свету, да људски живот заиста нешто значи. Све што се лоше догађало у белом свету чинило ми се много далеко, нестварно. А онда је снашло и нас... Овај човек се није скидао са телевизије са причама о вишим циљевима. Заледила сам се кад сам га видела да седи у мојој портирници. Али, навикне се, прашта се. Све бледи... Ето, и тај Мијат Илић као да никад није постојао у мом животу. Да није твој отац никад не бих ни помислила на њега. А види шта нам уради од јутрос...

- ПЕТАР: Може му се.
- ЈАГОДА: Некима се заиста може. Како они то кажу: “Има се, може се.”
- СРЂАН: Мама, да кренемо?
- ЈАГОДА: Не могу док не сазнам шта је са Николом. Тај човек нам је омогућио да се одржимо. Не можемо га оставити тек тако.
- СРЂАН: Због нас нема сопствену породицу.
- ЈАГОДА: Ми смо његова породица.
- ПЕТАР: Учинило му се да вас је изгубио због Мијата Илића.
- ЈАГОДА: Не лупетај.
- ПЕТАР: Сама си реаговала.
- ЈАГОДА: Јер је причао глупости.
- ПЕТАР: Човек прича како се осећа. Осетио се да му отима вас, фабрику, све што му нешто значи у животу.
- ЈАГОДА: Петре!
- СРЂАН: Мама, можда је господин Петар у праву. Тај Мијат Илић се сурово поиграо са нама свима.
- ПЕТАР: Он само није извршио задатак који су му дали налогодавци из Беча. Требало је да их обавести какво је стање у фабрици коју ће да руше за два месеца. Можда се и он уплашио сусрета са вама. Ипак је био само портир у овој фабрици. Као што се ја никад не могу осећати портиром тако се ни он не може осећати богаташем и моћником.

30. ПЕТАР, СРЂАН, ЈАГОДА, РАЈКО

Улази Рајко.

- РАЈКО: Наш’о сам га.
- ЈАГОДА: Где је?
- РАЈКО: Петре, позови полицију.
- ЈАГОДА: Зашто?

- РАЈКО: Зато што виси на каблу испод фабричког крова. Сви се окупили испод његових ногу. Рек’о сам им да су говнари, да су га невиног оптуживали. Неки плачу и причају колико је био добар човек. Касно.
- ПЕТАР: Моја жена је заиста фантастичан психијатар. Упозорила је шта ће се десити...
- ЈАГОДА: Морала сам га пронаћи.
- СРЃАН: Мама, учинили смо што смо могли. Самоубице је по правилу немогуће спречити.
- ЈАГОДА: Јадна његова стара мајка. Јадни ми без њега.
- ПЕТАР: *(Позива њолицу)*
Петар Ђорђевић, портир фабрике “Ударник” у Новом Београду. Обавештавам да је наш директор инжењер Никола Бабић извршио самоубиство вешањем у фабричкој хали... Управо је пронађен... Нико ништа није дирао... Очекујемо вас.
(Сјушћиа слушалицу)
Овог пута ипак долазе.
- РАЈКО: Моји цигани су сујеверни и плашљиви. Не знам како ће поднети кад чују ко им се у комшилуку обесио. Жао ми је Николе.
(Одлази)

31. ПЕТАР, СРЃАН, ЈАГОДА

- ПЕТАР: Извините, морам да објавим ову вест.
- Јагода и Срђан га гледају немо док се Петар дођерује као њред огледалом, седа за сџо да објави вест и њали рефлектор.*
- ПЕТАР: Поштовани гледаоци, гледате телевизију Твор. Ја сам Петар Ђорђевић. Поново се јављам из фабрике “Ударник”. Јутрос сам најавио да долази тајкун Мијат Илић који купује ову фабрику. Тај господин се није појавио, али је наступила трагична последица његове најаве. Господин Никола Бабић, директор фабрике се управо обесио и чека се полиција да изврши увиђај. Мислим да нам је свима јасно зашто је тај дивни човек, човек који се годинама борио да спасе фабрику, подигао руку на себе. Можемо сви ми да се повешамо али булдожери неми-

новно долазе да почисте терен за тајкунске зграде у зеленом стаклу. Људски живот је спао на најнижу цену.
(*Срђан хваћа Јагџоду исјод руке и ћуије излазе.*
Петар усјаје иза сјола и зледа за њима. Гаси рефлек-
тор)
Не плаше се само роми.

КРАЈ